

Årsrapport 2023

Kyrkogårdsnämnden

Rapport från
stadsrevisionen

Dnr: RVK 2024/28

Den kommunala revisionen är kommunfullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholms stad granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt kommunfullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna, lekmannarevisorerna och revisionskontoret (de sakkunniga biträdena).

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras löpande.

All rapportering finns på stadsrevisionens hemsida, start.stockholm/revision. Det går även att prenumerera på Stadsrevisionens informationsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till revision.rvk@stockholm.se.

Till

Kyrkogårdsnämnden

Årsrapport 2023

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen för kyrkogårdsnämndens verksamhet under 2023.

Revisorerna bedömer att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Styrning och kontroll avseende investeringsprojekten behöver utvecklas och den interna kontrollen avseende inköpsorganisationen stärkas.

Revisorerna har den 25 mars 2024 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till kyrkogårdsnämnden för yttrande senast den 28 juni 2024.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Mia Sydow Mölleby
Ordförande

Tomasz Czarnik
Sekreterare

Sammanfattning

Årligen prövar revisionen om verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om den interna styrningen och kontrollen varit tillräcklig samt om nämndernas räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Verksamhet och ekonomi

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet för kyrkogårdsnämnden bedöms, utifrån genomförd granskning, sammantaget som i allt väsentligt tillfredsställande. Bedömningen grundar sig på om resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Nämnden bidrar till att uppfylla samtliga inriktningsmål. Totalt 11 av 12 verksamhetsmål har uppfyllts. Nämndens ekonomiska utfall är i nivå med fullmäktiges budget.

Intern kontroll

Den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen bedöms, utifrån genomförd granskning, vara delvis tillräcklig. Bedömningen grundar sig främst på granskning av kyrkogårdsnämndens investeringsprocess samt upphandling och avtalsuppföljning. Exempelvis behöver styrning och kontroll avseende investeringsprojekten utvecklas och interna kontrollen avseende inköpsorganisationen stärkas.

Granskning har också skett av behörighet- och attesthantering, köp av huvudverksamhet, förtroendekänsliga poster och löneprocessen. Granskningarna visar inga väsentliga avvikelser.

Räkenskaper

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Revisionskontoret har följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare granskningar. Nämnden har delvis vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer i föregående års granskningar. Väsentliga rekommendationer som återstår att genomföra rör nämndens arbete med investeringar och dataskyddsområdet.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	2
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	3
2.2.1 <i>Driftverksamhet</i>	3
2.2.2 <i>Investeringsverksamhet</i>	4
3. Intern kontroll	5
4. Räkenskaper.....	7
5. Uppföljning av tidigare års granskning	8
Bilaga 1 Årets granskning	9
Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer	14
Bilaga 3 Bedömningskriterier	17

1. Årets granskning

Revisorerna bedömer årligen om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig. Dessutom görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar.

Bedömningen baseras på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse och på övriga granskningar som genomförts under året, se bilaga 1. Revisionen har även följt upp hur nämnden har hanterat de rekommendationer som lämnats i tidigare års granskningar, se bilaga 2.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen, andra tillämpliga lagar, reglementet samt god revisions sed i kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorsgrupp 1. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 3.

Revisorerna träffade våren 2023 nämndens presidium för genomgång av 2022 års granskning och avstämning inför 2023. Under hösten 2023 har revisorerna även träffat hela nämnden för en dialog om revisorernas uppdrag och nämndens ansvarsområden.

I granskningen har revisorerna biträttats av stadens revisionskontor. Granskningen har genomförts av granskningsledare Tomasz Czarnik med flera vid revisionskontoret och konsult Sofia Nylund vid PWC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningsledningen.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt om nämnden följt de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Nämnden bedöms i allt väsentligt ha uppnått det verksamhetsmässiga resultatet.

Nämnden har avrapporterat resultat av beslutade mål. Revisionskontorets granskning visar att det finns grund för nämndens målbedömning.

Nämnden redovisar att den bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Nämnden bedömer vidare att 11 av fullmäktiges 12 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet 3.1 ”Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd” uppfylls delvis. Detta beror på att nämnden redovisat en avvikelse om 0,5 procent jämfört med budget. Jämfört med föregående år, då verksamhetsmålet också uppnåddes delvis, har utfallen för årsmålen förbättrats. Det beror på att årets avvikelse är betydligt mindre och att prognossäkerheten är bättre. Se vidare avsnitt 2.2 ekonomiskt resultat.

I övrigt redovisar nämnden god måluppfyllelse för samtliga fullmäktiges mål och indikatorer. Marginella avvikelser finns för några indikatorer som uppnås delvis. Det är indikatorerna ”andel Stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv”, ”sjukfrånvaro dag 1-14” samt ”antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi”. Gemensamt för dessa indikatorer är att utfallen är mycket nära målvärdet.

Nämndens redovisning ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelsen. Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.2 Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska resultatet bedöms, utifrån genomförd granskning, som i allt väsentligt tillfredsställande.

2.2.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande utfall och avvikelser för år 2023:

Driftverksamhet (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Avvikelse 2023, %	Budget-avvikelse 2022, %
Kostnader	263,7	284,6	-20,9	7,9 %	-5,0 %
Varav kapital-kostnader	45,0	45,1	-0,1	0,2 %	-2,6 %
Intäkter	38,5	42,2	-3,7	9,6 %	1,8 %
Verksamhetens Nettokostnader efter resultatöverföringar	225,2	242,4	-17,2	7,6 %	-5,7 %

Nämndens ekonomiska utfall avviker med -17,2 mnkr i förhållande till fullmäktiges budget. Avvikelsen består av 16,0 mnkr som omklassificerats till driftkostnader. Verksamhetens resultat avviker med -1,2 mnkr. Revisionskontoret konstaterar att kommunfullmäktiges mål om budgetföljsamhet delvis har uppnåtts. Avvikelsen är 7,6 procent mot budget.

Nämnden redovisar avvikelser inom samtliga verksamhetsområden. Enligt nämndens redovisning beror avvikelserna främst på att en omorganisation genomförts inom den tekniska avdelningen. Ansvarsområden har ändrats, vilket gör att över- och underskott för avdelningarna har uppkommit. Det har också funnits två vakanser på de administrativa avdelningarna som förklarar överskottet avseende verksamhetsområdet.

Vidare beror avvikelsen i förhållande till budget på att vissa projektutgifter omklassificerats till driftkostnader. För år 2023 uppgår beloppet till 16,0 mnkr.

Nämnden har beskrivit och analyserat avvikelserna mot budget på ett tillfredsställande sätt.

2.2.2 Investeringsverksamhet

Investeringsverksamhet (mnkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Budget-avvikelse 2022
Nettoutgifter	208,2	214,6	-6,4	44,7

Nämndens utfall för investeringsverksamheten avviker med -6,4 mnkr i förhållande till kommunfullmäktiges budget.

Järva begravningsplats redovisar ett underskott om 38,4 mnkr mot budget för 2023. Detta beror bl.a. på att en ny entreprenör tagit över delar av projektet och fördyringar pga. konjunkurläget. Nya askgravar på Skogskyrkogården redovisar ett underskott om 6,1 mnkr mot budgeten. Detta beror på en periodisering av budget. Klimatinvesteringar prognostiserar ett överskott om 3,6 mnkr främst beroende på att fjärrvärmeinstallationen blivit billigare än beräknat. Råcksta begravningsplats redovisar underskott om 4,0 mnkr på grund av att avlopp och vattenledningarna behövde bytas ut. I övrigt är den tänkta etableringen av en ceremonibyggnad på Strandkyrkogården skjuten på framtiden beroende på inflation och väsentligt ökade byggkostnader.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt görs en bedömning av hur nämnden tar ansvar för att det finns en intern kontroll som leder till måluppfyllelse och regelefterlevnad.

Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit delvis tillräcklig. Bedömningen grundar sig på granskning som rör kyrkogårdsnämndens investeringsprocess samt upphandling och avtalsuppföljning.

Avseende nämndens investeringsprocess behöver exempelvis styrning och kontroll gällande investeringsprojekt utvecklas. Nämnden behöver säkerställa att tillräcklig kompetens finns för att driva investeringsprojekt. Den löpande uppföljningen av projektet Järva begravningsplats har inte fungerat tillfredsställande och bristen på insyn i projektet har lett till svag kostnadskontroll. Vidare behöver nämnden förtydliga beslutsunderlagen avseende projektbudgetar. Framförallt brister redovisningen i beslutsunderlagen avseende riskbedömning samt beräkning av riskreserv och index. I en tidigare granskning från 2020 rörande styrning, uppföljning och kontroll av investeringar redovisades liknande iakttagelser.

Vad gäller nämndens upphandlingar och avtalsförvaltning behöver den interna kontrollen avseende nämndens inköpsorganisation stärkas. Bland annat genom att förstärka systematiken i avtalsuppföljningen, förtydliga ansvarsfördelningen avseende avtalens uppföljning och stärka kompetensen avseende upphandling och avtalsuppföljning. Vidare behöver nämnden förtydliga ansvaret och systematiken avseende upphandling och säkerställa att LOU efterlevs.

Ovanstående granskningar visar att nämnden i större utsträckning behöver säkerställa att det finns en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten. Vidare att det finns riktlinjer och rutiner som ska bidra till att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs. Arbetet med den interna kontrollen behöver också bli en mer integrerad del i styrning och uppföljning.

Nämnden genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. Dock behöver samtliga kontroller och avvikelser dokumenteras. De

avvikelse som påträffats redovisas muntligen till förvaltningens ledningsgrupp. Förvaltningen kan med fördel dokumentera redovisning.

Nämnden har i huvudsak en tillräcklig uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi. Nämnden behöver utveckla system och rutiner för uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra. Det visar ovanstående granskningar av nämndens investeringsprocess samt av nämndens upphandling och avtalsuppföljning.

Under året har revisionskontoret också genomfört granskningar som behörighet- och attesthantering, köp av huvudverksamhet, förtroendekänsliga poster och löneprocessen. Granskningarna visar inga väsentliga avvikelser och redovisas mer ingående i bilaga 1.

4. Räkenskaper

I detta avsnitt görs en bedömning av om nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med stadens anvisningar, regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade enligt stadens anvisningar.

5. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionen gör årligen uppföljningar för att bedöma om nämnden har vidtagit åtgärder utifrån tidigare lämnade rekommendationer. Rekommendationerna redovisas i bilaga 2.

Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. Väsentliga rekommendationer som återstår att genomföra rör nämndens arbete med investeringar och dataskyddsområdet.

Bilaga 1 Årets granskning

Granskningar under perioden april 2023 - mars 2024

Styrning av samhällsviktiga projekt (revisionsrapport 9:2023)

Revisionskontoret har granskat hur staden styr, följer och har uppsikt över samhällsviktiga investeringsprojekt. Granskningen har omfattat projekten Järva begravningsplats, Högdalens sorteringsanläggning för matavfall samt stadens medfinansiering i Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen. Nämnden har ombetts yttra sig senast 30 april.

Av revisionsrapporten framgår att kyrkogårdsnämnden rekommenderas:

- Stärka styrning och kontroll gällande investeringsprojekt
- Förtydliga beslutsunderlagen gällande vilka beräkningar som ligger till grund för investeringsbudgeten.
- Utveckla återrapporteringen i tertialrapporter och verksamhetsberättelse gällande investeringar.

Hela revisionsrapporten finns att tillgå på: <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/politik-och-demokrati/revision/revisionsrapporter/>

Upphandling och avtalsförvaltning

En granskning har genomförts av kyrkogårdsnämndens arbete med upphandling och avtalsförvaltning. Revisionskontorets sammanfattande bedömning är att nämnden behöver utveckla den interna kontrollen för att säkerställa att ingångna avtal följs upp samt att upphandling sker enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling) och stadens krav.

Revisionskontorets bedömning grundas på att det saknas en tillräckligt tydlig ansvarsfördelning och systematik i nämndens upphandlingsorganisation samt att giltiga avtal saknas för cirka hälften av de transaktioner som ingått i revisionskontorets stickprov. Totalt uppgick summan av de transaktioner som granskades i stickprovet till 45,5 miljoner kronor.

I förvaltningens organisation är avdelningschefen för den administrativa avdelningen ansvarig för upphandling och avtalsuppföljning. Redovisningsansvarig på samma avdelning utgör stöd i arbetet. Intervjuade uppger att de saknar beställarkompetens för att

genomföra upphandlingar och förvaltningen tar därför stöd av en konsult i arbetet. Stadens inköpssystem används inte för att genomföra upphandlingar och det finns ingen sammanställning över förvaltningens ingångna avtal. Det uppges vara svårt att centralt övervaka när avtal behöver förnyas och utmanande att veta vilka avtal som finns att avropa från. I genomförd stickprovsgranskning var 2 av 11 transaktioner gjorda utifrån avtal som gick ut 2020 respektive 2021, dvs. för tre respektive två år sedan.

I stadens inköpsprogram framgår att en plan för uppföljning av avtal ska tas fram tidigt i upphandlingsprocessen. I nämndens egna riktlinjer för inköp framgår inte hur avtalsuppföljning ska ske, intervjuade berättar att det inte heller finns någon muntlig rutin. Vad gäller avtalsuppföljning uppges att kompetens generellt saknas inom förvaltningen. Granskningen visar att det inte finns någon dokumenterad plan för uppföljning. I stor utsträckning saknas krav på avtalsförvaltning i ingångna avtal, så som uppföljningsmöten eller årliga utvärderingar.

På förvaltningens administrativa avdelning berättar intervjuade att de genomför en spendanalys vid ett tillfälle per år, men att det vore önskvärt med större kunskap om nämndens inköpsmönster. Inom ramen för nämndens interna kontroll går redovisningsansvarig igenom fakturor, beställning, avtal och att rätt person attesterar. Vissa avvikelser har identifierats av förvaltningen vid dessa genomgångar, exempelvis beställningar som gjorts utan avtal trots att summan är högre än direktupphandlingsgränsen. Revisionskontorets stickprov visar att 4 av 11 transaktioner som genomförts 2023 saknar giltiga avtal trots att summorna överstigit direktupphandlingsgränsen. Det innebär risk för att otillåtna direktupphandlingar skett.

Förutom den årliga genomgången som sker på förvaltningens administrativa avdelning finns också två fastighetsingenjörer och en landskapsingenjör som ansvarar för avtalsuppföljningen inom sina avdelningar. I intervju beskrivs att de följer upp avtal inom sina områden genom löpande dialog med leverantörer samt genom att gå ut i verksamheten och fokusera på hur kvaliteten är i de arbeten som utförs.

Intervjuade har inte krävt viten, utan brukar lösa eventuella meningskiljaktigheter i dialog med berörd leverantör. Förvaltningen beskriver att uppföljningen i liten utsträckning dokumenteras och detta bekräftas också av revisionskontorets stickprovsgranskning, där dokumenterad uppföljning fanns för endast 2 av 11 stickprov. Att inte dokumentera avtalsuppföljningen innebär begränsad möjlighet att ställa krav och begära viten när avtalade krav inte möts. Samtidigt konstaterar

revisionskontoret att viten regleras i flera av nämndens avtal och därmed sannolikt bidrar till högre priser för de tjänster och produkter som avtalas.

Vidare saknas stadens obligatoriska klausuler, exempelvis gällande antidiskriminering och miljökrav, i flera av de avtal som ingick i stickprovsgranskningen.

Sammanfattande bedömning

Revisionskontoret anser att det är angeläget att kyrkogårdsnämnden förstärker sin uppföljning och interna kontroll avseende nämndens ingångna avtal. Bland annat för att nämnden ska kunna säkerställa och känna sig trygg med att upphandlade entreprenörer utför uppdrag till de priser och till den kvalitet som nämnden avtalat om. Vidare för att öka möjligheten att kräva viten när avtal inte efterlevs.

Nämnden behöver säkerställa att avtal ingås när inköp överskrider konkurrensverkets direktupphandlingsgräns. I ett utvecklingsarbete är det viktigt att förstärka systematiken i avtalsuppföljningen och att förtydliga ansvarsfördelningen avseende avtalens uppföljning. Vidare behöver kompetensen avseende upphandling och avtalsuppföljning stärkas. I nämndens utvecklingsarbete bör därför förvaltningsgemensamma rutiner tas fram och kommuniceras till de som berörs. På så sätt ges anställda det stöd de kan behöva för att upphandla och följa upp avtal.

Förvaltningen har efter genomförd granskning informerat berörda om vilka lagar och riktlinjer som ska följas avseende upphandling.

Revisionskontoret rekommenderar nämnden att

- Säkerställa tillräcklig intern kontroll avseende nämndens inköpsorganisation, i syfte att säkerställa ändamålsenlig styrning och uppföljning.
- Förtydliga ansvaret och systematiken avseende upphandling, exempelvis genom att ta fram gemensamma rutiner.
- Säkerställa att LOU efterlevs vad gäller att upphandla inköp som överstiger direktupphandlingsgränsen.
- Säkerställa att stadens krav efterlevs i de upphandlingar som genomförs, exempelvis vad gäller antidiskrimineringsklausul, miljökrav och dokumenterad plan för uppföljning.
- Säkerställa att förvaltningen internt har tillräcklig kunskap och kompetens avseende upphandling och avtalsförvaltning.

Behörighet och attest i ekonomisystemet Agresso

En granskning har genomförts av hanteringen av behörigheter och attesträtter i ekonomisystemet Agresso. Granskningen visar att det finns en aktuell och undertecknad attestförteckning. Det finns även, i enlighet med stadens rutiner, ett attestkort för förvaltningschefen. Granskade fakturor har attesterats av behöriga. Vidare noteras även att uppföljning av behörigheter i Agresso har skett enligt stadens rutiner.

Granskningen föranleder inga rekommendationer.

Köp av huvudverksamhet

En granskning har genomförts av köp av huvudverksamhet. Köp av huvudverksamhet uppgår till cirka 5,2 mnkr per 2023-08-31 och avser grönyteskötsel, dvs. skötsel av allmänna ytor på kyrkogården samt skötsel av gravar. Köp av huvudverksamhet görs från ett fåtal leverantörer. I förhållande till stadens totala köp av huvudverksamhet utgör kyrkogårdsnämndens köp endast en marginell andel.

Jämfört med föregående period har köp av huvudverksamhet minskat med drygt 1 mnkr, vilket beror på upprensning av stormskador som uppstod i slutet av 2022.

Granskningen föranleder inga rekommendationer. Däremot har det i dialog med förvaltningen framkommit att det kan finnas ytterligare köp som eventuellt borde klassificeras som huvudverksamhet. En utredning pågår tillsammans med stadsledningskontoret av definitionen av huvudverksamheten och tillämpningen av den.

Löneprocessen

En granskning har genomförts av löneprocessen. I granskningen har en verifiering av dokumenterade rutiner och kontroller skett. För år 2023 har attest, behörighet och hantering av löneskulder valts ut som granskningsområden. Dessutom har en uppföljning gjorts av eventuella avvikelser i genomförd registeranalys.

Granskningar visar inga väsentliga iakttagelser avseende de rutiner och kontroller som granskats. Uppföljningen av avvikelser från registeranalysen gjordes även utan särskilda iakttagelser.

Granskningen föranleder inga rekommendationer.

Förtroendekänsliga poster

En granskning har genomförts av redovisning av förtroendekänsliga poster, där urvalet varit intern representation under perioden januari till oktober 2023. Granskningen har gjorts med avseende på kontering,

deltagare, syfte, momsavdrag samt attestants oberoende, dvs. att attestanten själv inte deltagit.

Genomförda stickprovskontroller visar att granskade transaktioner är korrekt hanterade i enlighet med stadens anvisningar. För de transaktioner som granskats bedömer vi inriktning och omfattning som rimlig utifrån stadens anvisningar.

Granskningen föranleder inga rekommendationer.

Bilaga 2 Uppföljning av lämnade rekommendationer

Grundläggande och fördjupad granskning

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
År 2019	Kyrkogårdsnämndens underhållsarbete Nämnden rekommenderas att förbättra process och ställningstagande vad gäller prioriteringar och underhållsåtgärder, både på kort och lång sikt, ta fram och följa upp vård- och underhållsplaner och förbättra dokumentationen rörande underhållsarbetet.	Delvis	<p>Inför treåringen arbetas en långsiktig plan fram med prioriteringar. När budgeten för nästkommande år blir känd går förvaltningen igenom planen igen och startar de projekt som de är säkra på och som har lång startsträcka, här görs även eventuellt omprioritering om detta behövs. I samband med verksamhetsplan görs detta en tredje gång för att få den slutgiltiga listan.</p> <p>Under det aktuella året sker det också omprioriteringar. Den första direkt efter verksamhetsplanen är tagen. Andra tillfället sker i maj när alla projektledare kallas till möte med ekonomi och sin avdelningschef för att gå igenom varje enskilt projekt.</p> <p>Om ett projekt blivit dyrare, billigare eller försenas görs omprioriteringar för nya projekt. Detta upprepar förvaltningen i september. Båda dessa möten dokumenteras med minnesanteckningar.</p> <p>Underhåll på över 1 mnkr kommer att följa lilla ratten vilket innebär att arbetet blir mer formaliserat. Dokumentation finns i mappar. Ett per underhållsprojekt. De innehåller bl.a. aktivitetsplan, projektplan, riskmatris, tidsåtgång och beslutspunkter. LG prioriterar fortsatt underhåll. Värdeminskade objekt prioriteras först liksom krematoriet. Endast en vård- och underhållsplan kvarstår, den för Skogskyrkogården. Den planeras bli klar under 2024.</p> <p>Förvaltningen har gjort ett typexempel avseende Sandsborg gällande underhållsskulden. Den uppgick till ungefär 50 mnkr vilket gör att den totala underhållsskulden beräknas överstiga 1 miljard.</p>
År 2020	Styrning, uppföljning och kontroll avseende investeringar Nämnden rekommenderas att fastställa riktlinjer och rutiner avseende förvaltningens investeringsprocess. Vidare fastställa rutiner samt förvaltningsgemensamma mallar och checklistor avseende enskilda investeringsprojekt. Nämnden rekommenderas säkerställa ändamålsenlig dokumentationshantering i syfte att samla samt tillgängliggöra dokumentation och öka spårbarhet. Vidare fastställa långsiktig investeringsplan som omfattar längre period än aktuellt budgetår och kommande två plan år samt säkerställa att risker kopplat till investeringsprocess och enskilda investeringsprojekt årligen hanteras i nämndens risk-och väsentlighetsanalys.	Delvis	<p>Nämnden följer Lilla Ratten mer noggrant och arbetet är mer formaliserat vad gäller investeringar. Dokumentation finns i mappar, en per projekt. I mappen finns exempelvis en aktivitetsplan, projektplan, riskmatris, beslutspunkter och tidsåtgång. Detta arbete avser nystartade projekt. Äldre projekt följer den tidigare processen.</p> <p>Nämnden har vidare genomfört ett utbildningspass om tre tillfällen som serviceförvaltningen höll i rörande "Lilla ratten" i början av året Även externa kurser har genomförts avseende projektstyrning.</p> <p>Under tre heldagar under hösten gick förvaltningsledningen och alla projektledare igenom och gjorde projektplaner för alla projekt över 1 mnkr som ska genomföras framöver. Under tre dagar i höst bryter nämnden av verksamhetsplan vad gäller projekt. Uppgår till 20 planer. Detta handlar om att planera investeringarna framförallt. Vidare har en analys genomförts på "Järvaprojektet" för att identifiera utvecklingsområden. Förvaltningen har anlitat en konsult för att ytterligare förstärka styrningen av Järvaprojektet. Arbetet har fortgått under 2023 enligt planen ovan.</p>

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
År 2022	<p>Inköpsprocessen</p> <p>Nämnden rekommenderas säkerställa att det finns giltiga avtal (där sådana erfordras) och att de tjänster som faktureras överensstämmer med avtalade villkor.</p>	Ja	<p>Förvaltningens ekonomichef och redovisningsansvarig gör årligen stickprovskontroller på genomförda inköp. Utöver detta göra löpande informationsinsatser till avdelningarna. Underlag har erhållits från de informationstillfällen som hållits under slutet av 2023 och där det var flera punkter som berörde rekommendationen. En uppföljande granskning har gjorts där stickprov har tagits på förvaltningens köp av grönyteskötsel. I granskningen kontrollerades att det fanns giltiga avtal för perioden samt att fakturerade tjänster överensstämmer med avtalade villkor. Granskningen genomfördes utan särskilda iakttagelser, det fanns avtal med leverantör och faktureringen var enligt avtal.</p>
År 2022	<p>Löneprocessen</p> <p>I syfte att stärka den interna kontrollen rekommenderas nämnden säkerställa att kontrollerna genomförs vid rätt tidpunkt samt att det alltid finns en spårbarhet till vem som genomfört kontrollerna och när.</p>	Ja	<p>En granskning har genomförts av löneprocessen 2023. I granskning har en verifiering av dokumenterade rutiner och kontroller skett. För år 2023 har attest, behörighet och hantering av löneskulder valts ut som granskningsområden. Dessutom har en uppföljning gjorts av eventuella avvikelser i genomförd registeranalys.</p> <p>Granskningar visar inga särskilda iakttagelser avseende de rutiner och kontroller som granskats. Uppföljningen av avvikelser från registeranalysen gjordes även utan särskilda iakttagelser.</p>
År 2022	<p>Förtroendekänsliga poster</p> <p>Utifrån granskningsresultatet rekommenderas nämnden att säkerställa att stadens anvisningar och regler följs vad gäller redovisning av transaktioner som avser representation.</p>	Ja	<p>Förvaltningen köper en månadsvis kontroll av serviceförvaltningens av följande kostnader; representation, resor, utbildning och konferenser. En gång per månad innan periodavslut skickar serviceförvaltningen en sammanställning med alla avvikelser och anmärkningar.</p> <p>Revisionskontoret har inom ramen för granskningen tagit del av en av serviceförvaltningens dokumenterade kontroller. Verifiering har även omfattat stickprov på totalt tre transaktioner där urvalet varit intern representation under perioden januari till oktober 2023.</p> <p>Granskningen har gjorts med avseende på kontering, deltagare, syfte, momsavdrag samt attestants oberoende, dvs. att attestanten själv inte deltagit. Genomförd granskning har inte föranlett några väsentliga iakttagelser att rapportera. Genomförda stickprovskontroller visar att granskade transaktioner i allt väsentligt är korrekt hanterade avseende kontering, deltagare, syfte, momsavdrag samt attestants oberoende.</p> <p>För de transaktioner som granskats bedöms inriktning och omfattning som rimlig utifrån stadens anvisningar.</p>

Årsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/Delvis/Nej)	Kommentar
År 2023	<p>Upphandling och avtalsförvaltning</p> <p>Revisionskontoret rekommenderar nämnden att. Säkerställa tillräcklig intern kontroll avseende nämndens inköpsorganisation, i syfte att säkerställa ändamålsenlig styrning och uppföljning. Förtydliga ansvaret och systematiken avseende upphandling, exempelvis genom att ta fram gemensamma rutiner. Säkerställa att LOU efterlevs vad gäller att upphandla inköp som överstiger direktupphandlingsgränsen. Säkerställa att stadens krav efterlevs i de upphandlingar som genomförs, exempelvis vad gäller antidiskrimineringsklausul, miljökrav och dokumenterad plan för uppföljning. Säkerställa att förvaltningen internt har tillräcklig kunskap och kompetens avseende upphandling och avtalsförvaltning.</p>		Följs upp 2024.

Revisionsrapport

Revisionsrapport	Rekommendation	Åtgärder vidtagits (Ja/delvis/nej)	Kommentar
Nr 5/2019	<p>Dataskyddsförordningen</p> <p>Revisionskontoret rekommenderar att nämnden utvecklar styrning och uppföljning av arbetet med att efterleva dataskyddsförordningen. Vidare rekommenderar revisionskontoret att nämnden informationsklassar sina informationstillgångar samt regelbundet och systematiskt inventerar sina personuppgiftsbehandlingar.</p>	Delvis	<p>I bilaga till nämndens verksamhetsberättelse redovisar dataskyddsbudet i en årsrapport de kontroller som genomförts under året. Rapporten omfattar sex obligatoriska rapporteringsområden som utgör miniminivå för vad Personuppgiftsansvarig ("PUA") ska informera sig om årligen. Enligt DO:s årsrapport är informationsklassning utifrån ett GDPR-perspektiv genomförd på samtliga personuppgiftsbehandlingar under 2020 och 2021 vilket innebär att de är aktuella enligt stadens riktlinjer.</p> <p>I årsrapporten framgår att nämnden har 18 personuppgiftsbehandlingar och att samtliga är informationsklassade. Dock framgår inte om klassningarna är aktuella. Nämndens bedömning är att registerförteckningen inte är fullständig. Förvaltningen har tidigare och under 2023 arbetat kontinuerligt med registerförteckning och olika rutiner inom området.</p>
Nr 9/2023	<p>Styrningen av samhällsviktiga projekt</p> <p>Revisionskontoret rekommenderar nämnden att Säkerställa tillräcklig intern kontroll avseende nämndens inköpsorganisation, i syfte att säkerställa ändamålsenlig styrning och uppföljning. Förtydliga ansvaret och systematiken avseende upphandling, exempelvis genom att ta fram gemensamma rutiner. Säkerställa att LOU efterlevs vad gäller att upphandla inköp som överstiger direktupphandlingsgränsen. Säkerställa att stadens krav efterlevs i de upphandlingar som genomförs, exempelvis vad gäller antidiskrimineringsklausul, miljökrav och dokumenterad plan för uppföljning. Säkerställa att förvaltningen internt har tillräcklig kunskap och kompetens avseende upphandling och avtalsförvaltning.</p>		Följs upp 2024.

Bilaga 3 Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Analysen i rapporten är underlag till revisorernas slutliga bedömning av revisionsobjektens ansvarstagande. Revisorerna kan:

- tillstyrka att ansvarsfrihet beviljas
- rikta anmärkning
- avstyrka att ansvarsfrihet beviljas

Detta redovisas i revisionsobjektets revisionsberättelse.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Bedömning:

I allt väsentligt tillfredsställande	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillfredsställande	Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillfredsställande	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden:

- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.
- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och för att förhindra avsiktliga/oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför årliga analyser som fångar upp väsentliga risker och hur de ska hanteras för att verksamhetens mål ska uppnås. Nämnden har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning

Bedömningen ges utifrån en tregradig skala, i huvudsak tillräcklig, delvis tillräcklig eller inte tillräcklig.

I huvudsak tillräcklig	Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer behöver åtgärdas.
Delvis tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Påpekade brister behöver åtgärdas utifrån lämnade rekommendationer.
Inte tillräcklig	Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer.

Räkenskaper

Att nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar. Detta innebär att räkenskaperna bör vara upprättade enligt lag om kommunal bokföring och redovisning samt följa god redovisningssed.

Om stadens anvisningar strider mot lag eller god sed riktas kritiken mot kommunstyrelsen.

Bedömning

Bedömning görs av om nämndens räkenskaper är upprättade enligt stadens anvisningar.

Upprättade enligt anvisningar	Det kan förekomma mindre avvikelser. Ev. rekommendationer ska åtgärdas.
Ej upprättade enligt anvisningar	Väsentliga brister finns som behöver åtgärdas så fort som möjligt utifrån lämnade rekommendationer. Det går bra att ta bort enstaka rader eller hela tabeller. Rubrikraden måste alltid vara kvar.